

מטה מל"מ
המרכז הישראלי לחינוך מדעי
טכנולוגי ע"ש עמוס דה שליט

אוניברסיטת חיפה
הפקולטה לחינוך

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים

מרכז ארצי למורים למתמטיקה בחינוך העל יסודי المركز القطري لمعلمي الرياضيات في المرحلتين الاعدادية والثانوية

חינוך מתמטי באווירה משפחתית

- מדור:** ישראל בת 60
- רואינינו:** אברהם בלוך, לאה דולב וניב דולב
- ראיינו:** שולמית אליקן וגאולה סבר
- תקציר:** לרגל שנת ה 60 למדינת ישראל התארחנו בבית משפחת בלוך, משפחה של מורי מתמטיקה במשך שלושה דורות. השיחה המרתקת היוותה מעין סיור בנדבכי החינוך המתמטי בארץ במהלך השנים. היא הציפה עבורנו התלבטויות וקשיים אותם חווים המורים למתמטיקה בארץ, ויחד עם זאת שיקפה את האהבה למקצוע ההוראה.

מילות מפתח: שיתוף פעולה, משפחתי, מטרה סמויה של תעודת הבגרות, כתיבה פורמאלית, נושאי בחירה במתמטיקה, מעמד המורה.

החומר פורסם במסגרת: על"ה 39, תשס"ח 2008, עמוד 7.

החומר מכיל בנוסף לעמוד הפתיחה: 4 עמודים.

מרכז מורים ארצי במקצוע: מתמטיקה. הפרויקט מבוצע ע"י אוניברסיטת חיפה עפ"י מכרז מס' 6/1.07 הפרויקט מבוצע עבור האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך

מרכז ארצי למורים למתמטיקה בחינוך העל יסודי -- הפקולטה לחינוך, אוניברסיטת חיפה, חיפה 31905
טל' 04-8288351
פקס. 04 - 8240757
אתר: <http://highmath.haifa.ac.il>
דוא"ל: hmathcntr@construct.haifa.ac.il

חינוך מתמטי באווירה משפחתית

ישראל 60

ריאיון שנערך עם
מר אברהם בלוך,
בתו לאה דולב
ובנה ניב דולב

ההתחלה הראשונה שלי כמורה, הייתה כבר בגיל שתיים עשרה. אבי שבר את רגלו ואני הייתי צריך לעזור לפרנסת המשפחה. ניסיתי את כוחי במסחר, ולאחר שנכשלתי, התחלתי ללמד שיעורים פרטיים בקבוצות קטנות. אלה היו קבוצות של תלמידים שהתכוננו לגימנסיה וחלקם היו מבוגרים ממני.

בהמשך, בגיל שבע עשרה, התחלתי ללמוד וללמד בפקולטה למתמטיקה ולפיזיקה באוניברסיטה בסאו-פאולו. זו הייתה התנסות ראשונה בהוראה פורנטלית בכיתה והרגשתי טוב מאוד. כשמחיר הנסיעה בתחבורה הציבורית עלה על השכר לשיעור, יצאתי לדרך חדשה, ויחד עם שני חברים הקמתי בית ספר פרטי ששימש כמכינה לאוניברסיטה. בהתחלה לימדנו כל אחד לפי תחום התמחותו, מתמטיקה, פיזיקה וכימיה. בית הספר "Anglo Vestibulares" גדל במהירות, נוספו מקצועות הוראה רבים, וכיום לבית הספר יש סניפים בכל רחבי ברזיל, ויש בו יחידה לפיתוח והוצאה לאור של חומרי לימוד, "Sistema Anglo de Encino". דרך אגב, עד היום אני משמש כיועץ מדעי לבית הספר, בהתכתבות, ומידי פעם נוסע לעבוד שם.

התחלה נוספת הייתה בארץ. בשנת 1964, אני יחד עם אשתי הלנה ושלושת ילדינו, עלינו ארצה. זאת הייתה עליה אידיאולוגית מטעמים ציוניים. עלינו במסגרת של 19 משפחות והתיישבנו כקבוצה בחיפה. הקבוצה, "פלוגת עלייה א' מפ"ם - ברזיל", הייתה קבוצה שיתופית בהיבטים כלכליים, תרבותיים וחינוכיים. שנתיים לפני העלייה הגעתי לארץ עם שליח הסוכנות, על מנת לאתר מקומות עבודה לחברי וחברות הפלוגה. יומיים לפני החזרה לברזיל נזכרתי כי לעצמי לא סידרתי כלום. שליח הסוכנות לקח אותי למנהל בית ספר בסמ"ת בחיפה, ד"ר אהרונ. ד"ר אהרונ אמר בעברית לשליח: "תאמר לו שאם יבוא בעוד שנתיים אתן לו משרה. אך אינני מאמין שהוא יבוא...". אחרי שנתיים, בסוף חודש מאי 1964, התייצבתי בפניו והוא הודיע לי שאני מתחיל ללמד באחד בספטמבר, אבל **בעברית!**

מר אברהם בלוך ובתו לאה דולב הנם דמויות מוכרות ומשמעותיות בקרב קהילת מורי המתמטיקה בארץ. לרגל חגיגות השישים למדינה ערכנו עמם ריאיון. לריאיון הצטרף גם בנה של לאה - ניב. לאור מעורבותם במשך שנים רבות בחינוך המתמטי בארץ, סיפורם שופך אור על התפתחות הוראת המתמטיקה בארצנו במהלך השנים.

אברהם בלוך עלה לארץ מברזיל. בשנת 1964 החל ללמד בבית ספר בסמ"ת. בשנים שחלפו לימד בבתי הספר ביגור ובמעגן מיכאל. במקביל עבד ב"אורנים" בתור מרצה לפרחי הוראה ולמורים בפועל. מאז יציאתו לגמלאות הוא מפרסם מאמרים בכתבי עת להוראת המתמטיקה בארץ ובעולם.

לאה דולב מלמדת מתמטיקה משנת 1979, תחילה במוסד החינוכי "מבואות עירון", לאחר מכן בבית הספר בכפר גלים, ומזה כ- 15 שנה בבית הספר "אורט מגדים" בכרמיאל. במקביל, מפתחת ומעבירה השתלמויות למורים. כמו כן, משתלמת לתואר שלישי במחלקה להוראת המדעים בטכניון.

ניב דולב סטודנט לפסיכולוגיה ותולדות עם ישראל באוניברסיטת חיפה, מנחה נוער ומלמד מתמטיקה במסגרת מרכז הלמידה "תפוז", המופעל על-ידי בוגרי תנועת "המחנות העולים" - קבוצת בחירה" בצרת עילית.

ספרו לנו על ההתחלה שלכם כמורים: מה הניע אתכם ללמד מתמטיקה?

בלוך: בעצם היו לי כמה התחלות. מאז ומתמיד הייתה לי התכונה לתפוס דברים בקלות, והיכולת להעביר אותם הלאה.

בשנת 1928, בספינה שהובילה את משפחתי מבסרביה לברזיל, גילו הנוסעים המשועממים שאני, ילד בגיל ארבע וחצי, יודע חשבון ברמה של חזקות 2^5 , 2^7 וכדומה. אני עשיתי להם הצגות ובתמורה קיבלתי עוגות!

ביליתי את כל הלילות בקריאה בספרי מתמטיקה בעברית, ובבקרים ירדתי עם הרכב לכביש חיפה תל אביב, לקחתי חיילים טרמפ, הסעתי אותם לכל מקום שרצו, אפילו לנגב, בתנאי שידברו אתי בעברית כל הנסיעה. כך למדתי עברית במהירות.

בשנת 1967, באמצעות תלמידים לשעבר, נוצר קשר עם "אורנים" והתחלתי להרצות במסגרות שונות באורנים, שם עבדתי עד שנת 1988. בתקופה זו גם לימדתי במכינה להשלמת בגרות בקיבוץ יגור. אחת מן התלמידות הייתה רותי, בתי הבכורה. אף אחד לא ידע שהיא בתי, במהלך השיעורים היא נהגה לעשות לי "פרצופים" בלי שאף אחד יבחין.

לאה: למדתי בבית הספר התיכון "חוגים". הייתי תלמידה לא כל כך טובה, ונראה לי שהחזיקו אותי בבית הספר רק בגלל שהייתי טובה במתמטיקה.

אחרי שירות צבאי בנח"ל הצטרפתי כחברה לקיבוץ מצר. היה לי טבעי להמשיך במשהו שאני טובה בו ולמדתי לתואר ראשון במתמטיקה ופיזיקה ב"אורנים", שאז הייתה מסונפת לאוניברסיטת חיפה. תוך כדי הלימודים התחלתי ללמד בבית הספר הקיבוצי. היה לי חשוב ללמד בסביבה שונה מהסביבה שבה למדתי כנערה. חיפשתי אווירה יותר נינוחה, פחות מנוכרת, פחות דיסטנט בין המורה לתלמידים, ואת זה מצאתי בהוראה במסגרת הקיבוצית.

אחרי שעזבנו את הקיבוץ ועם סיום לימודי התואר השני, השתלבת כמורה בבתי ספר עירוניים, "רגילים" וגם התפתחתי לכיוון של הדרכת מורים.

ניב: ביחס לשנות ההוראה הרבות שתוארו קודם - קטונתי. אני לא מורה למתמטיקה במובן הרגיל, אני מלמד נערים ונערות במסגרת מרכז למידה בצורת עילית, השייך לתנועת "המחנות העולים" - קבוצת הבחירה". התנועה מפעילה פרויקטים חינוכיים רבים ברחבי הארץ, אחד מהם הוא מרכז "תפוז" במסגרתו אנו מלמדים תלמידי חטיבת ביניים מבית ספר "אורט ע"ש יגאל אלון". אנחנו מאתרים תלמידים בעלי יכולת להשתלב במסלול בגרותי, אך זקוקים לתמיכה בהשלמת פערם או באימוץ הרגלי למידה. פעמים רבות, מרכז הלמידה משמש כחסם מפני נשירה במעבר לחטיבה העליונה.

איך זה לחיות במשפחה מתמטית, קיים שיתוף פעולה?

ניב: כשסבא היה בשבתון בברזיל, הוא היה שולח לנו חידות בפקס. כל ארוחה משפחתית נסובה סביב נושאים מתמטיים, חידות ושאלות.

לאה: פעם, בני הצעיר, חגי, נתן לי לפתור בעיה בגיאומטריה. פתרתי אותה בעזרת דמיון, נושא שהוא עוד לא למד. במהלך ארוחה משפחתית חגי הציג את השאלה לסבא. סבא התיישב לפתור וכמובן הפסיד את רוב הארוחה. כך נולד המאמר "בעיה שסיפר לי נכדי" (המאמר מתפרסם בגיליון זה).

ניב: קל מאוד "להשביט" את סבא - יש לו את היכולת להתרכז ולא לראות מימינו ומשמאלו, וגם קושי בדחיית סיפוקים, אז כשנותנים לו בעיה או חידה הוא עוזב הכל ומתיישב לפתור ותמיד מצליח.

בלוך: בזכות לאה התחלתי לכתוב מאמרים. לאה קוראת את מה שאני כותב, מסדרת בצורה שאני לא מסכים, ורק אחר כך אני רואה שזה בסדר גמור. בכלל כשהייתי בהרצאות של לאה, יצאתי תמיד מאוד גאה ומרוצה.

לאה: זה כמובן הדדי. אני תמיד נהנית בהרצאות שלך וכך גם כל הקהל. יש בינינו שיתוף פעולה בכל הרמות. שפה משותפת שכולנו מתמצאים בה ואפשר לדבר עליה, תחושת ייחוד כזו.

לאחרונה הכנתי פעילות למשתלמים, וכרגיל העברתי את זה להתייעצות עם אבא, רשמתי תחום הגדרה:

$x \neq 3$. אבא לא אהב את זה, הוא העדיף $\{3\} - R$. אך במקרה של $\pm 2 \neq x$ אבא העיר שזה פשוט לא מדויק מספיק כי אפשר להבין: $x \neq 2$ או $x \neq -2$, כאשר למעשה גם 2 וגם -2 אינם בתחום ההגדרה. אני הסכמתי, שיניתי את צורת הכתיבה וגם דנתי על עניין זה עם המשתלמים.

ניב: למעשה, גם אני הייתי תלמיד של סבא. בניגוד להמלצת הוריי ומוריי, רציתי לסיים בכיתה י"א את לימודי המתמטיקה. החלטתי שסבא ילמד אותי ולא אימא. סבא התייחס למשימה להכין אותי לבגרות. כשסבא מלמד הוא לא מתחיל מאפס אלא ממינוס 10, למשל, כשלימד אותי גיאומטריה אנליטית התחיל להסביר על מערכת צירים קרטזית, וסיפר סיפורים על דקארט ועל האופן שבו הגה את רעיון מערכת הצירים. לרגע לא הבנתי, זה שיעור מתמטיקה או היסטוריה? כשסבא מלמד, גם בשיעור פרטי, זה נראה כאילו הוא עומד מול 300 תלמידים. השיעור נראה כמו הרצאה מסודרת ומובנת על-פי סעיפים: א, ב, ג והוא מדבר בקול רם ביותר.

לאה: בילדותי, החברה בשכונה הגיעו לאבי ונעזרו בו בלימודי המתמטיקה ואני די קינאתי, אבל כשישבתי עם אבא, אחרי חמש דקות כבר רבנו כי הוא לימד אחרת ממה שלימדו בכיתה. בסוף הגענו להסכמה שאבא ילמד אותי נושאים שלא למדתי בכיתה. ככה ארגיש שגם אותי הוא מלמד כמו את הילדים בשכונה, אבל לא יבלבל אותי עם מה שאני לומדת בכיתה.

מדוע בכלל מלמדים מתמטיקה בבית הספר? האם ללמד את כולם?

לאה: בתקופה שאני הייתי תלמידה, למדו מתמטיקה בבית ספר רק האליטיסטים שעברו את בחינת ה"סקר". היום המצב שונה לגמרי, המטוטלת עברה לצד השני בקיצוניות. אני מברכת על האפשרות שנותנים היום לכל תלמיד, אך הבעיה היא שאין איוון והאפשרות ללמוד בבית הספר ניתנת ללא הבחנה.

ניב: אפשר להסתכל על השאלה הזאת מכיוון שונה לגמרי: מה המטרה הסמויה של תעודת הברגרות? להשקפתי מטרתה היא לסנן. לאפשר לחלק מהאוכלוסייה להתפרנס בכבוד, והחלק שלא, נדחק לשוליים. במציאות כיום, בשונה מהעבר, מי שאין לו תעודת בגרות, אין לו גם סיכוי להרוויח שכר מינימום. אני לא קונה את זה שמתמטיקה ברמה של 3 יחידות מפתחת את החשיבה ושעם סינוסים "הולכים למכולת". אם הוצים ללמד כלים לחיים, צריך ללמד חשיבה כמותית וחשיבה הסתברותית. אם הוצים להקנות למשל, חשיבה אלגוריתמית, הרבה יותר רלוונטי לעשות זאת דרך הוראת תכנות ולא בהכרח דרך נושאים מתמטיים.

בלוך: לגבי הרבה תלמידים היה כדאי להוסיף לציון הברגרות גם הערכה של המורה. בתנאי שהמורה מלמד את התלמיד לפחות שלוש שנים ברצף. אני מתכוון לא רק לציוני מגן שנקבעים על-פי בחינות. צריכה להיות הערכה נוספת המתבססת על שיקול הדעת של המורה לגבי עבודת התלמיד בכיתה. צריך לאפשר הערכה של מה שנקרא פעם "עבודה שנתית". תלמיד יוכל לבחור בנושא שאינו בהכרח מתמטי טהור, כמו, היסטוריה של המתמטיקה. או אולי משהו אינטרדיסציפלינרי, כמו, היבטים מתמטיים בסוגיה טכנולוגית. כך יהיה גם לתלמיד יותר מעניין, כי בעבודה יהיה שילוב של אלמנטים מתמטיים בנושא שהתלמיד מתחבר אליו.

לעומת זאת יש נושאים שחייבים ללמוד, כמו ידע באלגוריתמים בסיסיים, שימוש מושכל במחשבון. לא רק להקיש על פעולת השורש אלא גם להבין את משמעותו.

חייבת להיות שליטה במינימום טכניקה ובאלגוריתמים מסוימים. אבל נניח תלמידים שנולדו עם ראש לאומנויות, אפשר להרחיב אפילו בגיאומטריה לא אוקלידית. פעם קראתי שפיאזה ניסה ללמד תלמידים כאלה טופולוגיה.

ומה עם התלמידים המצטיינים?

בלוך: היה לי מקרה בו התלמידים ביקשו שאלמד אותם פיתוח טור פורייה, אז האמת שלמדתי יחד אתם וגם אמרתי להם זאת: "מה שלמדתי אתמול אני מלמד אתכם היום". זה עבד!

ניב: אני אמנם זכיתי להכיר רק את גאוס, הכלב האחרון של סבתא, וסבתא, אבל השמועות אומרות שקדמה לו שושלת כלבים מפוארת שכולם נושאים שמות של מתמטיקאים חשובים.

בלוך: שיתוף הפעולה הוא כמובן הדדי. לפני יותר מעשור, כשרק התחלתי לעבוד על המחשב, כתבתי גרסה ראשונית למאמר "על פונקציות פולינומיאליות וזנבותיהן" (על"ה 30, 2003), נעזרתי בניב שהצליח בקלות רבה להעתיק מכתב היד לכתיב מתמטי במחשב. מאז גם אני התקדמתי ואני שולט בכתיבה מתמטית ויש לי דואר אלקטרוני ואפילו אני מדבר בסקיפ.

לאה: ביטוי לשיתוף פעולה בשדה המתמטי אפשר למצוא במאמר "הגרף - סיפור על חקירה מתמטית" (על"ה 27, 2001), שם בלוך התעקש ומצא את הפונקציה שאני ותלמידותיי חיפשנו ללא הצלחה.

בנוסף, כל המבחנים שאני מחברת לתלמידי, נפתרים קודם על-ידי בלוך. הוא מעיר גם ברמת הניסוח וגם מייעץ לגבי רמת הקושי.

איך אתם מסבירים את הבחירה שלכם במקצוע ההוראה? מה השתנה במקצוע במהלך השנים?

לאה: יש תפיסה רווחת בציבור שלהיות מורה זו ברירת מחדל מסוימת. גם אני וגם אבא ואימא בהוראה משהו מאתגר, מהנה ומספק.

בלוך: לאה ואני מרגישים טוב ב-show הזה. במהלך השיעורים אנחנו נהנים מהקהל. וגם מהקשר והמגע עם התלמידים אחרי השיעורים.

לאה: בבית הספר יש כיוונים שונים שאפשר להתפתח בהם. לא התפתיתי לכך במהלך השנים והתקדמתי בהוראת המתמטיקה, כי זה מה שאני אוהבת.

ניב: בבית הספר התיכון הייתי תלמיד טוב למתמטיקה, וגם למדתי קורסים אקדמיים במתמטיקה במסגרת האוניברסיטה הפתוחה. היה לי ברור שאלמד מתמטיקה כי מתמטיקה זה קל ללמד. כלומר, יכול להיות שאני בעל ידע בתחומים נוספים כמו היסטוריה, אבל בתחושה שלי, להעביר ידע הלאה, הרגשתי הכי נוח בתחום המתמטיקה.

"מה המטרה הסמויה של תעודת הברגרות? לסנן? אם הוצים ללמד כלים לחיים, צריך ללמד חשיבה הסתברותית וכמותית."

לאה: הצעתי לגורמים במשרד החינוך לאפשר, בנסיבות מסוימות, למורה למתמטיקה ללמד נושאי בחירה, בדומה למה שקורה במקצועות אחרים כמו פיסיקה וספרות. התלמידים רק ירוויחו מזה, כי המורה ילמד דברים שהוא מתחבר אליהם, וכך ההוראה תהיה טובה יותר. בכל מקרה אף פעם לא מלמדים את הכול, ובמקום לתת למשרד החינוך לבחור מה נכנס לתכנית, ניתן לאפשר למורה לבחור נושא בו יתעמק יותר.

ניב: לאחידות הזאת יש היבטים נוספים. אם בעבר תלמיד היה נבחן בבחינה ארצית בסוף י"ב, אז כיום, לא רק שהבגרות מפוצלת בין כל השנים בתיכון, גם בחטיבת הביניים קיימות בחינות חיצוניות כמו מפמ"ר ומיצ"ב. ההתעסקות הזאת גורמת לתחושת "מרדף" אצל המורה.

לאה: עם זאת, צריך לזכור ששמירה על האחידות יכולה לעזור למורים לעבוד בצורה מתוכננת ולשמור על סטנדרטים.

ולסיום:

בלוך: גם מבחינה משפחתית, יש לי נחת: הילדים שלי והנכדים שלי מוכשרים ומצליחים בתחומים שהם בחרו ללמוד ולעסוק, יש מביניהם דוקטורים, דוקטורנטים ואפילו אחד שמתמחה במתמטיקה-פיזיקה.

ניב: בשם כל הנכדים אני רוצה להגיד שיש לנו סבא כיפי, מאתגר, וצעיר נצחי וכולנו אוהבים אותו וגאים בו.

לאה: גם אצלי לפעמים יש שאלות של תלמידים שמאתגרות אותי. לא תמיד במירוץ לקראת הספק החומר, אנחנו מתייחסים וערוכים לתת תשובות מספקות. לדוגמה, בשיעור בחשבון דיפרנציאלי דנו על נגזרת שמתאפסת ונגזרת שלא קיימת, ומטבע הדברים עוסקים יותר בנגזרות שמתאפסות. שאלה אותי תלמידי: "מה קורה אם יש נקודה שהיא גם קיצון וגם פיתול?". חלק מהתלמידים לא אהבו את ההרחבה שנדרשה בדיון על הסוגיה הנ"ל, אבל היו גם כאלה שרצו לשמוע והתעניינו. במהלך השנים "אספתי" לי תלמידים כאלה. תלמידים שהייתה לנו שפה משותפת בתחום המתמטיקה. מחלקם אני שומעת עד היום וידעת על הצלחתם האקדמית במתמטיקה או בנושאים קשורים.

האם תוכלו לתת דוגמה, דוקא לשוני ביניכם?

לאה: אבא, למרות שלא עשה מעולם דוקטורט במתמטיקה, הוא מתמטיקאי בנשמתו! יחד עם זאת הוא עסוק גם במציאת דרכים להעברת הידע שלו. אני פחות מתמטיקאית אך התמחיתי יותר במציאת דרכים להעברת החומר.

בלוך: אכן לא השלמתי את הדוקטורט שלי במתמטיקה, אבל במקום זה עליתי לארץ ואפשר להגיד שעשיתי דוקטורט בציונות.

לאה: בלוך כותב באופן הרבה יותר פורמלי ממה שאני נוהגת. אם נחזור לדוגמה של תחום ההגדרה, אפשר לראות שאנחנו נותנים חשיבות שונה לפורמליזם של הכתיבה. זה מתבטא גם בכיתה, למשל, במקרה שתחום ההגדרה הוא כל המספרים, התלמידים לפעמים עונים: "אין תחום, הכול בסדר". יכול להיות שזה בגלל הסימון המקוצר שאנחנו כמורים אימצנו לעצמנו. תלמידים רואים שאין אילוץ ואז הם אומרים שאין תחום.

ניב: אני רואה בעיה מכיוון שונה, עדיף כתיבה פורמלית גורם לתלמידים לחשוש. חלקם מסוגלים לענות בעל-פה תשובה נכונה המעידה על הבנה, אך אינם מעזים לרשום אותה, ושואלים: "אבל איך כותבים את זה?"

לאה: יש פה דילמה, מצד אחד אתה מוכן לוותר קצת על הדיוק המתמטי כדי להיות מובן, ומצד שני הגמישות והווייתו יכולים להשאיר תלמידים עם מטען מתמטי לא נכון.

איך אתם רואים את מעמד המורה כיום?

בלוך: כשדיברתי קצת נגד מבחן הבגרות, זה במיוחד משום שהבגרות מגבילה את החופש האקדמי של המורה. המורה מלמד היום לפי שאלונים ולא לפי המתמטיקה, הוא מוגבל.

"אולי לאפשר
למורה ללמד
נושאי בחירה
במתמטיקה,
לפי רצונו.
התלמידים רק
ירויחו מזה."

הראיון נערך על-ידי גאולה סבר ושולמית אליקן.

תודה למשפחת בלוך שאירחה אותנו בביתם לאחר צהריים נעים ומרתק, ותודה לניב שערך את הראיון.